

Identificació, descripció i anàlisi dels fons documentals relacionats amb l'autonomia de les Illes Balears

Arxiu Històric de la Universitat de les Illes Balears

Investigador/a a càrrec: Marina Castillo Fuentesal

La Universitat de les Illes Balears disposa d'un arxiu històric propi, a més dels diferents arxius que pertanyen a les diverses facultats que componen aquesta institució d'ensenyament superior.

S'ha de destacar que la majoria de documents que es conserven a l'Arxiu Històric de la Universitat de les Illes Balears estan vinculats a les Escoles que foren el germen dels estudis que s'ofereixen a l'actualitat a la UIB —com és el cas de les Escoles Normals de Magisteri, l'Escola de Comerç i l'Escola de Treball Social, entre d'altres—, encara que també s'observen una sèrie de fons institucionals, empresarials, personals i fotogràfics (tots ells es poden consultar al següent enllaç: https://biblioteca.uib.cat/oferta/biblioteques/arxiu_historic/).

La cronologia i el tema que es tracta a aquest estudi permeten acotar la quantitat de fons guardats a l'Arxiu Històric de la Universitat de les Illes Balears i que són d'interès per a la present investigació.

Dins el fons de l'“**Escola de Treball Social**” es poden consultar diferents documents que informen sobre la fundació de la UIB pròpiament, per la qual cosa, s'observen documents de la Universitat dels anys 1984-1998 i cartes rebudes —de 1979 fins a 1993— i enviades —de 1984 fins a 1993—.

El fons personal “**Sebastià Serra i Busquets**”, amb informació d'entre 1968 i 2000, mostra documents vinculats a entitats sindicals i patronals —documentació sindical, fulletons, guies pràctiques, informes i anàlisis, memòries d'activitats d'entitats diverses, partits polítics i eleccions, dossiers d'eleccions a Menorca, documentació electoral i altra sobre partits polítics—; plans de govern aprovats; programes i projectes de llei i lleis diverses. A més, també es poden trobar publicacions com són diaris, publicacions d'àmbit català i del País Valencià, de sindicats, de partits polítics, del PSM, de pobles i informació diversa sobre les Illes Balears. Altres exemplars guardats al fons corresponen a

publicacions sobre problemàtiques nacionalistes estrangeres i sobre temàtica cultural, ecologista, econòmica, social, eclesiàstica i de caire divers. Addicionalment, també s'hi presenten a aquest fons seccions dedicades a la Unió Europea, la Universitat de les Illes Balears, un catàleg de publicacions periòdiques de les Illes Balears i un apartat de cursos i congressos celebrats entre el 1989 i el 1999.

Aquest arxiu també conserva alguns fons que posseeixen informacions datades des de 1983 però que temàticament no es corresponen amb el Procés d'Autonomia. El primer analitzat és el fons **“Andreu Jaume i Rovira (Consolat de l'Uruguai a Mallorca)”** i, dins ell, es poden consultar documents expedits fins el 1989 com són: visats, expedients, autoritzacions, documents personals —certificats de baptisme, permisos de reingrés a Uruguai, permisos de la Direcció General de Policia d'Immigració i targetes de turista—. A nivell administratiu s'observen llibres de comptes, llistes de documents presentats, certificats de viatge, llibres de registre, certificats de nacionalitats, sol·licituds, factures, cartes, fotografies i circulars.

El Departament de Filologia Catalana de la UIB va dipositar el fons **“Arxiu de Folklore”** que està compostat per tesis, treballs de fi de grau, treballs de fi de màster i altres treballs de diferents assignatures en què s'analitzen diversos aspectes del folklore dels territoris de parla catalana. Igualment, aquest Departament presenta un altre fons, en aquest cas el **“Fons històric del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB”** i, dins ell, a part de documents sobre beques, ajuts, congressos, reunions, convenis, correspondència, plans d'estudi, enquestes i premis, hi ha una secció que fa referència a la normalització lingüística, amb 69 carpetes que daten de 1976 fins el 1998.

El fons **“El Nido. Fàbrica de sabó”** és un exemple de fons empresarial que es conserva a l'arxiu analitzat. En aquest cas, entre els documents que es poden consultar fins el 1988 s'hi troben: llibres diaris, llibres majors, llibres d'inventaris i balanços, llibres de caixa, de registre de factures, preparadors, de vendes, de visites, d'identitat de les treballadores, de pagament de salaris, comptes personals, plànols i els reglaments de règim interior.

El **“Fons Fundació Art a la Seu”** deriva de la fundació que es creà per dur endavant el projecte d'intervenció de Miquel Barceló a la capella de Sant Pere ubicada dins la Seu. El 2008, una vegada finalitzada la intervenció, la fundació també es dissolgué. A aquest fons

es guarden certificats, actes, convocatòries, escriptures, contractes, requeriments notariais, pressuposts, balanços i memòries anuals, correspondència, esborranys, plantilles i llistats de noms i d'institucions, a més de retalls de premsa i algunes fotografies.

A part dels fons mencionats, l'Arxiu Històric de la Universitat de les Illes Balears també compta amb el “**Fons etnogràfic Antoni Arribas Palau**”, el “**Fons fotogràfic Climent Picornell Bauzá**”, el “**Fons gràfic Jaume Bover i Pujol**” i el “**Fons Miquel Gayà i Sitjar**”.

De tota manera, a la pàgina web de la Universitat de les Illes Balears, i ja desvinculat del seu Arxiu Històric, es poden consultar una sèrie de documents que són el reflex de les diferents situacions que es visqueren a les Illes Balears durant la seva història més recent. Per una banda es troben les informacions referides als **Òrgans de Govern de la UIB** (consultables al següent enllaç: <https://www.uib.cat/lauib/Govern-i-organitzacio/Organs-de-govern/>), com serien: el Claustre, el Consell Social, el Consell de Govern, el Consell de Direcció, les juntes de facultat, el comitè de direcció del Centre d'Estudis de Postgrau i de l'Escola de Doctorat, els consells de departament, les comissions de direcció dels centres i dels departaments i els consells dels instituts universitaris de recerca, a més d'informació dels òrgans unipersonals com: el rector, vicerectors, secretaria general, gerència, degans i directors dels centres i dels departaments.

Són accessibles (al següent enllaç: <https://www.uib.es/es/lauib/Govern-i-organitzacio/memoria/anteriors/>) les **memòries acadèmiques** des de 1996 fins a l'actualitat i els documents vinculats als nomenaments dels **doctors i doctores honoris causa** (visibles a: <https://www.uib.es/es/lauib/Govern-i-organitzacio/Honoris-causa/>), és a dir, a la pàgina web s'adjunta el currículum vitae dels doctors honoris causa, la defensa dels seus mèrits, el discurs del rector i la lliçó magistral que es llegí el dia de la cerimònia de cada nomenament.

Finalment, i per celebrar els 40 anys de la UIB, a la pàgina web es publicaren una sèrie d'informacions on s'explicava la història de la Universitat i s'oferien els **discursos d'apertura** dels diversos cursos acadèmics (<https://5segles40anys.uib.es/40-anys/>), conjuntament amb un **eix cronològic** (<https://5segles40anys.uib.es/Cronologia-de-la->

[UIB/](#)) que permet veure l'evolució d'aquesta institució d'ensenyament superior a les Illes Balears.

Dels fons mencionats pertanyents a l'Arxiu Històric de la Universitat de les Illes Balears no hi ha cap digitalitzat, encara que tots els inventaris d'aquests fons es poden consultar a través de la plataforma habilitada (<https://arxiu-historic.uib.cat/>). Igualment, l'Arxiu Històric, conjuntament amb la resta d'Àrea de Patrimoni i Gestió Documental, depenent del Servei de Biblioteca i Documentació, ofereix totes les possibilitats per a digitalitzar els documents que es sol·liciten.

Pel que fa referència als documents que s'ha indicat que no pertanyen a l'Arxiu Històric però sí que estan a la pàgina web de la UIB, a l'anterior apartat ja s'han facilitat les pàgines webs corresponents.

Tal i com s'ha apreciat, els fons de l'Arxiu Històric de la UIB són molts dispars i no tots ells tracten temes completament vinculats amb el Procés d'Autonomia, a pesar de que per cronologia sí que poden mostrar realitats coetànies al període que s'estudia. Per aquesta raó, es posa en relleu el fons "Sebastià Serra i Busquets", ja que presenta seccions vinculades amb els processos polítics que tingueren lloc a les Balears a partir de 1983. Per una altra banda, poden ser d'interès els documents penjats a la pàgina web de la UIB, sobretot les memòries acadèmiques o els discursos d'obertura dels nous cursos acadèmics, bàsicament perquè és possible que ofereixin dades sobre l'evolució viscuda per la pròpia institució universitària al llarg dels anys.